

ALSÓ-LENDVAI HIRADÓ.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben házhoz hordva
és vidékre postán küldve:
Egész évre . . . 4.—
Félévre . . . 2.—
Negyedé . . . 1.—
Egyes szá . . . 10

HIRDETÉSI DIJAK:

3 hasabos petitsor egy-
szeri hirdetésnél soronként
6 kr. többszöri hirdetés-
nél 5 kr. Bélyegdíj 30 kr.
Nyitlert petitsora 10 kr.

KERESZTŐSÉGI IRODA:

Kanizsai utca hová a lap szellemi részét illető minden
közlemény intézendő.
Kéziratok vissza nem adatnak.

FELELŐS SZERKESZTŐK:

PATAKY KÁLMÁN és VACHOTT KÁROLY.
Kiadó és laptulajdonos: Kardos G.

KIADÓHIVATAL:

Füztecs hová az előfizetések és a lap szét küldésére
vonatkozó felszólalások intézendők.

Alsó-Lendva, 1889. február 9.

1888—1889.

(H) E két évszám jelölt szót határát azon
reményteljes életnek, melynek úgy az Ural-
kodó, mint az osztrák magyar monarchia,
de különösen a magyar állam magasabb
érdekeit tekintve, az emberi kor legvégső
határáig kell vala tartani. . .

Mi minden történt e két év szám kö-
zött — politikával nem foglalkozván —
lapunk keretén kívül esik, de rövid vissza-
pillantást tenni s a mult emlékeit fel frí-
síteni értelmezni parancsolják.

A dicső, de gyászos végtől szabadság
harca lezárása után sötét éjj száll hazánk
felé.

Alkotmányunk, melyhez göröcsösen ra-
gaskodtak őseink vagy mint unokáink
confiskáltak; államunk elvesztette törvény
által biztosított önállóságát; Koronaország
lett. Nagyaink vértanu halált szenvedtek,
a magyar nyelv mellőztették, egyszóval:
idegen százműzött lett a magyar saját ha-
zájában.

Megrázó emlékek fűződnek azokhoz
az évekhöz, melyek alatt az absolut hata-
lom igáját húztuk
Eke vastag kovácsoltunk a fegyverből,
melylyel az emberiség legszentebb jogáért
a szabadságért küzdöttünk, hogy elnyomott

hazánk vérrrel áztatott hazáján minden-
nap kerényünknek megkereshessük.

S e szomorú emlékek évek egyikén
1858. aug. 22-én 101 ágyulövés dördült el
Budavár ormáin hirdetve orbi et urbi amaz
örvendetes eseményt, mely egy nappal
előbb a bécsi Burgban történt, hogy:
Királyfi született.

Az ágyu hangjai bejártak hazánk bé-
rczeit is. De akkor nem volt magyarország,
mely az örvendetes esemény feletti örö-
meinek kifejezést adhatott volna. Csak az
absolut hatalom emberei úján juhathott a
Trón számolyához, a szerzene kívánat,
melyet azok az összbírodalom, s ennek
kiegészítő része a magyar koronaország
népei nevében is megszerkesztettek . . .

A királyfi Rudolf (Ferencz, Károly,
József) nevet nyert a keresztelésben.

Mondanunk sem kell, hogy a termé-
szet által rendkívüli tehetséggel megáldott
királyi sarj öröme, büszkesége lett felséges
szüleinek.

Az idő telt. Magyarország borus egé-
ről elvonultak a sötét felhők. Feljött is-
mét az alkotmányosság napja hogy me-
legítő sugaraival új életre hozza a nem-
zetet.

A király nagy fény s ünnepek köz-
zött megkoronáztatott, s azóta Fíraly és
nemzet együtt érez együtt tesz.

Ez alatt a gyermekből bátor deli had-

vezér, böles államférfi, s a mi csak ke-
vének adatik ragyogó tollu író lett.

A legszebb reményeket fűztük életé
hez, mert pártalan szívósággá, nemes jel-
me s mindenké felett a nemzetünk íránt
tanusított őszinte jó indulata erre feljogo-
sítottak.

O volt az első királyfi, a ki magyar
országot hazájának, a magyar nemzetet
nemzetének nevezte.

O volt az első királyfi, ki nyelvünket
elsajátította, ki hazánknban kerestet és ta-
lált othont s nemes szórakozást.

Reményeink füstbe mentek. Az élte
tavaszán levő Királyfi f. é. január 30-án
Meyerlingi vadász kastelyába megszűnt
élni.

A csapás a mily váratlan ép oly meg-
lepő és megröndítő volt.

Nem csak magyarország, nem csak
ausztria, de az egész művelt világ megrö-
ndült a lesújtó hír hallatára. Mindenki vesz-
telt a megdicsőültben. Legtöbbit veszett
azonban magyarország, melynek igazi bar-
tárája, igazi védője volt.

Pár évvel előzött megírta végrende-
leté. Végrendeleti végrehajtójától Szögyény
Marich Lászlót nevezte meg, s levelét mely-
ben azt tudtul adja e szavakkal zárta be:
„Isten áldja meg édes hazánkat! . . .

A megdicsőült királyfi koszorúk ezri-
vel ékiétt ravatalánál ott volt az egész

TÁRCZA.

A karbunkulus torony.

Kárpáti munda.

IRTA: WACHOTT SÁNDORNÉ.

(Folytatás.)

*Áldja meg az Isten
A ki tud magyarul.*

Népdal.

*Töled világom, keblem szép világa,
Ak töled kelle-megvalnom, leány!
Széled'egemből kárhozatra esnem
Egyszerre kellesz s mind örökre tan!*

*Legyen tehát! Én messze utra lépek,
Élj boldogul, szerelmem angyalom!*

Vachott Sándor.

Még a két gyermek a halmon ült, bizalmas
cseszegebes merülve, midőn a meredek hegység
egyikéről, két vándor közeledék le a völgy felé.

Az egyik izmos aggyastán volt, torzonborz
hajusszal s fején kucsával, kisujtásozott, ma-

gyar szabású szőr zekébe, a másik, szikar boes-
koros, bajusztalan szépségű pór, íjesztő széles
karimájú, minden lépésénél libögő kalapban, s val-
án mint szük köpcynt, goromba pokróczot viselt.
Sajátságos latvány lehetett a körmönfont,
erőteljes magyar ember mellett, a léha és hosszú
lábu szépségű pór alakja.

Míg a piros arcú, izmos öreg, hármát-
nyet is lépett és mind untalan botlék sarkanytűs
csizmáiban, az alatt utmutatója, a hosszú boes-
koros, csaknem ketté hajolva lépdéglét előtte, oly
biztosan és óvatosan mint az öszvér.

Megállj német! — kezdé egyszerre a ma-
gyar vándor, miközben megállt. Nézd fiam, odalenn
nem a kárpáti juhász tanjárák látjuk-e?

A boeskoros saját anyanyelvén válaszolt
ugyan, s habar magyarul egyetlen szót sem értett,
de az ősz vitéz tekintet oly beszélő jelekkel meg-
szakíthatlan szó áramlat között jelekkel tudtára adta a vi-
téznek, hogy utjok közeljához csakugyan közelitének.

Fogd be a szád szög, mert a béled meg
talál hulni. — Igy csitítja a tárclémet veszett ma-
gyar vitéz a bőbeszédű boeskorost. A patvar hi-
szí, hogy maga is értené mit saját nyelve hadar
— tévé hozzá dünyögve.

De szerencsére, a magyar vitéz türelme nem
lón tovább kísértésnek kitéve, mert élvirinté
ába a völgyet, tekintő Zoltán és Zele élszereték

közlekedését, s azonnal eléje szitkelt nyajjas gyermek
arcuk szívélyes üdvözlételével.

Az agg vitéz bámukla állt meg, szeméit el-
hajolta, tekintetét földérite a sok bérez és szikla
között, a gyönyörű gyermekpar látasa.

Hozott az ég, jó bátya, har kilgyi is így ud-
vözlé ot Zoltán, kezét nyajjasan felé nyujtva.

Légy üdvöz jóvény! — Jir phenj meg haj-
lekunkba — tévé hozzá Zele a fu szavai kiegé-
szítéséül.

Az aggyastán válasz helyett leemelte főve-
gét, s áhítással új s ohajta fel:
Áldassék az ur szent neve! Végre a zord
hegyek között is hallottam magyarul szót . . .

Kit keresztis bátya, s mi jó hozott hegyeink
közé? — kérdé Zoltán barátságosan.

A kárpáti juhászkeresem — viszonza a vi-
téz Zoltan vonásait nyugtalanul nézegetve.

Ugy hát jó helyen jász — véte közbe Zele
mooslogó tekintettel — mert atyám tanyaia hie
előtted áll.

De a jóvény a leányka szavaira állig fi-
gyelve, mind izgultabban szemlélt a fu arczat,
szeméit . . .

Ki vagy te gyermek — kezdé végre felin-
dulástól remegő hangon — hogy tekinteted oly
ismerős s hogy szavadnak hngya úgy az rezgő
vén szívedem?

Neven: Zoltan — viszonza egyseruen a

magyar nemzet. Nem felsőbb parancs, sa-
ját melyen érzett fájdalom vezeték oda,
hogy öszinte könyveivel átssa a szemfé-
delet, mely eltünt reményeit fedi.

1889. évi január 30-án csak egy lö-
vés dördült el a Meyerlingi vadász kas-
télyban, de ez szívet sérté meg a hü ma-
gyar nemzetnek.

Rudolfnak a 114-ik Habsburg alosza-
örök álmát a bécsi kapucinusok kriptájában.

Nemzeti nyelv — nemzeti lét.

Lenti, 1889. február 4.

A nyári nap figyelembe vehető homály nélkül futja meg pályája nagy részét. Néha mégis akad utjába kisebb nagyobb felhő, de áttör meg rajtok, és győzedelmes fénye annak felsőbb pontjában ragyog: „Borura deru.“

Fajdalomnak osztályrészese gyakran minden egyes jó lélek, az egész nemzet.

A fájdalomnak erős keze ideig örög fogva őríti minden érzeket, minden nyilatkozást, de nemi természetünk ellenkezik az, hogy a lét megfizésé nem szenvedés, uralmat rajtuk erősítse. Nincs balsors fenyegetésének vagy jtasának az a hatalma, hogy a jellemet meg-
pie, hogy a költészergetet általa tetlen veszeljen. Mikor a balsors kezének körmei szivünk örül ragálnak, akkor intézkednek ellene telt és óvat.

Cselekdedből épül a jellemnek erős vára, tek a jellem tényezői, és visszavehető minden a jellem effektusa. A szó pedig, mondja Szechényi I. »A szó a lélek egyedüli orga-
na.«

Az, hogy: »A szóval, tetlen zseressük a ha-
a maga körülményei között és okából igen sen volt mondva, de az is, hogy: »Szóval is lét is zseressük a hazát.« Sőt vannak, a kike-
e szolás alkalmazható: szóval zsered a hazát, egy mit teyennek azok, a kik langolja zsero-
együtt a nemzettel, de az öregség megvonta erőt tagjaikkól, vagy a betegség agyhoz sze-
te őket? Mit teyennek azok, a kik szép szó-
rhetséggel czeket nemesthetnek és gyó-
rdothetnek, és azok, a kik a szónak olyan etett vagy képzett urai, hogy nyelvükköl meg-
tják a léleket, a szív által tetlen készték az ert? Maga a szó magában valik itt tetté.

E melyek szó, melyik nyelv melle, mifele lv illetékes az emberhez? A szóhoz úgy, t a hallgatókhoz? Ezen kérdés öse félere meg-David, hogy: »Beszéd az ember lelke, a mi az ember, olyan a beszéd.«. Olyan szavak melyek nemcsak Dániel témájában, hanem az be is valók, mert erőtelenség és nemzeties

érzelem, egymástól elválaszthatatlan fogalmak. Tetni valaki amilyen nemzeti lélek, olyan nemzeti legyen a nyelve, a kinek magyará a lelke, magyará a beszéde. — A népre is csak a nemzeti nyelvükön mondott szó bírhat áldással hatással. »A nemzet nyelvében annak természetes nyilatko-
zása, mondja Jean Paul, és ez áll úgy eszelekvő mint szenvedéletes értelemben. Idegen nyelvenk szavai nem igen találnak rést a szöveg. Tehetik bővelkedő az ész, de nem gazdagítja a szívet.

Fekező partot nem találnak keblem hullámai ha történelmünk két csillagára gondolok, a kinek érdemei által glóriában ragyog előttünk a Janos név fogalmilag, előszeretettel választott, gyvarki a magyar nemzetben. De még Huszvády és Kapratty emlékére az illetékes komoly-
sággal indult azonnal is a moosy kuszorúdi-
ho fantázia oda esponng, hogy vitézeink nem magyarul harsogtak volna riadót Buda falainál. Csak magyará nyelven teheték a lehetetlen le-
hető a magyarnak. Azért kiállt fel a költő, hogy minden ember legyen eaber és magyará, a kit ez a föld elévél betakar.

»A szó legmelyebb rejtelve létünknek, mondja Mútl Sebő. A magyará szó tehát legmelyebb rejtelve magyará nemzeti létünknek. Erti ezt az igaz magyará, azért tapsol ifjú Teleyk Józe az őt me szavainak, »a nyelvnek nemcsak eszünkkel nem bari, annak szívet szívet összekötti érzelmet gerjeszt, az emberek helysébe hatni, indulatokat mozgassa hozni is kell. — és éppen ez az, mit nem tetet az egyes nemzeteknél minden nyelv egyformán; ez az, mi szüksé gessé teszi a nyelvek külömbségét a nemzetek közt.« E szavakkal principium szeri igazsága minden téren, de különösen a konvedimti tudományban tünk ki. Tehát, a szó a magyará ifjúnál ne csak a katonai ismeretnek, hanem egyttal az érzelmeink is legyen eszköze, és mindjárt azaz lesz, milyét magyará lesz.

A magyará tej táplála esontajának, magyará föld fogva azokat betakarim, és mit az anyu-
jel szivünkbe szivünk, csak a magyará szó által tessük magukat alkalmasakká a honvédelemre. A testvér sem tisztelhetne, nem beszélhetne banu-
ikat, ha ledragábok örökségükben, a miben a nemzet él, csak egy szeményit is lefogalmi engedünk.

De mifele érdem is kívánhatná azt tölünk? E egyesült erővel megy a sereg harcra, de az összetartozandóság kedvéért a lábukat nem kötik össze, mert a kinek, vagy a minek lsten két lábát adott, csak két lábbal fél el mit meg ezilának. Erti ezt mindenki, a ki igaz magyará, de érte meg azt is, a ki nem magyará.

»A jó hazafi ama nemzetnek és hazának, a mely őt szülte és apolta, javát, dicsőségét, hatalmát szíven hordozza a nélkül, hogy az által más nemzetnek karat venné czélné,« hangzik az esköles szava (Purgstaller Jósef Erkölcstan). Tehát bármily hazának igazságos fia nem kívánhatja nyelvünekkel terit, jogait nyírni, mert ez által

nya, megvalni kell mindnyájúktól, midőn a kis tanya békés keblét, fájdalom dulta föl.

Sára néne könyzapor között látta el Zoltán taskáját sodaral, sajttal, kenyérről és vajas puskával, még a vén Gáspár fel-fel sóhajtott, mi-
alatt először életében, elszomorodva tisztogató kedvenze ruháit és feygyéret...

Miklós keresztbe font karokkal sétált Bálinttal fel és alá a tagas szobában, koronként egy-
egy kérdést intézven hozzá, vagy egy pillantást vetve Zoltánra, ki Zele kis kezét kezében tarva, majd a hozány leánykának süzö néhany vizsgá-
latot szót, majd a nyíl lapot olvassa ismét és is-
mételve végig, mely e pillanatban sorsa fölött határoz.

A Hédevány Miklóshoz intézett levél tar-
talma így hangzik:

»Szent zalog vala az, melyet tizenhét év előtt gondajdrá biztam Hédevány Miklós. — Most, midőn az apa sir szeléről terjeszt felőldo kezét, anya is a megtörtöt szívnék végső vizsgá-
talára van szüksége, ime, vissza kívánom az őgy idére. Bíz Zoltánomat régi hivatnára, ki jól is-
mert barátot is, az ő gondviselésé biztosan hoz-
zánk vezérli forrón ohajtott gyermekeinket.

Fogadd halás köszönetemet addig is, míg

legnagyobb kárunkra törekszik.» Nyelvében nem-
zet élni — enyászni szokott a mondja Magyárdó; és? »Többen veszték el a nyelv által, mint kar-
dok által; tartja a kozmondás. Nemzeti létünk veszélyeztetné tehát, a ki nyelvünk jogán csoport ejtne.

»A nemzetiség eszméje az egyes népek azon helyzet előfoglalása után farad, melyet magát mult-
jával, történeti joggal, nagyságával, vagy ma-
tálodásainal fogva jogostottunk érzi, mondja Eütövs. Nos, merre van az, aki ezen tulajdonsá-
gait maga nyelvünk helyére az övét, és a mi ezután már csak idő kérdése lenne, földükket az övévé akarja tenni? Majd megmutatjuk neki, hogy multunkkal, történeti jogunkkal, nagysá-
gunkkal fogva megköveteljük, meg tudjuk keve-
delni ezt a létjogot! Nem lehet az nemzeti jogai-
hoz hűlen, a ki hű a kiralyhoz. Nem lenne tehát helyes se félfé, se egy irányban nyelvünk joga ellenes által tanácsot, mert nem szült gyáva nyulat Nubia párdusza.

Müvelődésünk érdeke sem kívánja meg fel-
tétlenül az idegen nyelvet, mert igen helyesen írja Olajossy Sándor, hogy: »Egy szerves élő-
zet a nemzet, melynek ereiben a szív hajtja csak a müveltség véret.« Is úgy szokott lenni, hogy a ki több nyelvet tudásit előkérhetően szük-
ségségek tartja a müveltet emberre nézve, annak: »Vagy a nyelv, kicsi a szívet.« (Közmondás). Tény az, hogy szép és időb, dolgok ugyan idegen nyel-
vetek tudni, de csak a hazában egészen járta-
sann lenni, csak ezt müvelni költésésg. A kinek mindegy, akar a hazai, akár idegen nyelven be-
szél, annak a nagyvilág a hazája; pedig de bol-
csen mondta valaki az ilyenre, hogy: »Ne ánde-
dekoztok meg bilagzatokkal azt, a ki hazaszere-
tel hiányát a vizsázeretelt palastolja.« (Dya-
Na-Sore). Csak néhány nyava, hogy jelenük egy-
ezzel legmely szónoka, mondta, de mindig igazak voltak, és örökre azok maradtak szavai, hogy: »nemze kultúránk... az által összes in-
téményével, azok minden foka talidokozia kell, azért, ha a nemzet saját nyelvét háttérbe engedí-
sioritni, vagy hogy a nagy szónok szavaiból a következtetés a haza bölcséme szavaival vonjam le: »A mely nemzet maga magát elhagyta sorsát megérdemli.«

Tanulja tehát, a kinek tehetsége engedí-
kedve tartja, idegen nyelveket, mert hasznat ve-
sz: de azon meggyőződésében, hogy csak a ha-
zai jól tudni nemzeti költésésg, magát megingat-
tatni ne engedje még akkor se, ha — a mitől lenn üzzen benünket — ha a kormányférfiak ebben tévednének. Mert: »Ki gondolta valaha közölkölni — írja Lecondaire — hogy a haza az őt kormányzó egyének fejében, vagy szívében van... Reank néve a kormány nem egyéb, mint eszköz, megörizni minden javukat saját red-
jökben s biztonságban, és ha távol van attól, hogy e küldetését betöltené... akkor a hazafis érzelmehek futnak, hogy őt segédjé, reményét, és vigaszt keressünk.«

fia szamara ujra kívánni fogja hu gondoskodá-
sodat:

Zrinyi Ilona.

Ég áldása read, Miklós apa! — szolt Zoltán könyzapor közt borulva nevlő alya felindulást csaknem széptápon keblére. — Soha nem éreztem melletted, hogy csak fogadott fiad valék.

Miklós remegő kezét áldá úgy az ifjat, Sára és Gáspár között, — s az összes eseléd-
gönyöckébe olvad s nem bírt vizsgálatolni.

ZeLe Jolan halmaig elkísérte Zoltánt. Ott együtt imádkoztak még, mielőtt egymástól búcsút vönek.

A két gyermek között szó nélkül történt a búcsu vétel. Mind a kétöknek halvány volt az arca, és jég hideg a keze. Szivök fajó dobogása nem vála látható.

A tavozó ifju vissza-vissza tekintett, mert Zele szoborként állt Jolan sírhalmánál, fehér ruháját s arany fűtet búcsu üdvözléni lengeté a szél a tavozó felé.

Mar alakonydini kezdett, midőn Zoltán és kísérője elérték a tetőt, s mielőtt elhunának, kucsáját megemlé meggyeszer, s intetgetett még utódsára is a leánykának, azután, — eltűnt...

ZeLe e pillanatban »nyja sírhalmára ajultan rogyott le...

Ha valaha egy kormányfőre tévedne, mulatt és felett! Mennyi érdekes érintkezés, tanulságos kölcsönhatás!

S ő ep ezért nehezebb is nálunk e feladat mint bárhol egyebütt. Nekünk, a magyar birodalom népeinek, nemcsak önmagunkat kell ismernünk, hanem egymást is. Eddig inkább csak a különbözőek érzékét, egymás fölfedezőit hanyagoltuk. Pedig ha jobban megismerkedünk egymással, bizonyára megszeretjük egymást, és egymásban a nemzet egyetemet, a közös hazát. Erre fogjuk, hogy valóban testvérek vagyunk és be fogjuk látni, hogy a közös ég és föld, a közös történelem és alkotmány, a kölcsönhatások és elegyedések nemcsak a geographia és politika hanem az anthropologia és ethnologia, a népesség-kutató művelés feltevése is a nemzet egyetisítik az ország különböző eredeit és alkü népeit. Szt-Istvan koráinakban abraconban.

Századok óta közbősen birtek-e szép és gazdag hazát. De valjon bírtunkba jutjuk-e teljesen és egészen? Anyagilag meg nem: számtalan kínscse parlagon hever. De szellemileg és erkölcsileg sem, mert csak azt bírjuk igazán, a mit ismerünk. És mi meg távol vagyunk attól, hogy hazánkat és lakóit tisztesen ismerők. Pedig megismerés és megismertetés kettős kötelességünk: megköveteli tőlünk a nemzeti önéredek, elvárja tőlünk az általános tudományt.

How helyesen és tisztesen, egészen és minden részben megismerhessük e hazát és népet, állandó és tervszerű, rendszeres és czéludatos munkálkodásra van szükségünk. Meg kell alkotunk hazánknak, ugyszóval ethnographiai kataszterét és inventariumát; dolgozótársunk lehet az egész nemzet és népének minden rétege. Mindenké a maga körében megfigyelve, gyűjtve, érdekes anyagot hordhat össze a hozzá érto rendező és a tudományos feldolgozó számára.

Mikélokörül kell vallevéte, közös erővel, egyértelműen. Nálunk az egy nemzetiségűek tudományos munkálkodása, mint általában ugye tén is eddig — sajnós! — nem igen vált a nemzeti szellemi közkinésévé; népajánk mintegy ignorálták egymást. Pedig minden néptörzsek kiváló fáji érdeke volna, hogy versenyveze mint többé följárjon el a haza általános néprajzaiban, hogy fáji jellegét mind jobban megismerje maga és megismertesse a testvérepekkel s az egyetemes tudományjal, hogy így biztosítsa egyénisége helyét az összemérésük körében. E tudományoknak természetesen nem szabad egyoldalúan a néprajzolgásoknak lenniük: a haza népéit a közös emberiség s az egész nemzet szempontjából kell tekinteni. Ugy ismünk a megvétel teljesen, ha összehasonlítjuk a másokival.

Ez általános reflexiók értelmében az alapítandó néprajzi társaság czéljairól és szervezetről következő körvonaloiban történt egyelőre megállapodás.

A magyarországi néprajzi társaság czélja a magyar birodalom és a történelmi Magyarország népének tanulmányozása, s a kölcsönös megismerés alapján a haza népei közt a testvériség egyetértésének és az egyváltóan érzetnek alaplása.

E tanulmányok köré: a hazai néprajzi ere-

dete és alakulása, fejlődése és végülése, állapota és viszonyai, ethnikus jellege és anthropologiai jellege, a népének és népelet nyilatkozatai és tárgyai. Ide tartoznak tehát:

Hagyomány és monda, babona és rólvaszások, szokások és erkölcsök, életemód és foglalkozások, építkezés és berendezés, háztörök és eszközök ruházat és díszítés, zene és költészet, táncz és játékek, népiünnep és misterium, gondolkodásomód és tájékozódás, szóisméledés és közmondás, népessége és találatos mese, népdal és regge stb. s az ország találatos népi művelés.

A társaság és tagjai feladata: a felsoroltak megfigyelése és feljegyzése (lekötözés leirajzolás) továbbéprajzi tanulmányok, kirándulások és tudományos utazások megindítása, támogatása és eredmények tudományos értékesítése, szakfolyóiratok és néprajzi művek kiadása, feldolgozó és előadó ülések és értekezletek tartása s ezeken észmeseire előidézése, szakbeli munkák megírása, a hazai népek ethnographiai munkálkodásának egymással való megismertetése, a magyarországi és külföldi néptani tudományos működés eredményeinek kölcsönös közvetítése, néprajzi könyvtárság összeállítása, szakkönyvtár berendezése a népelet használati tárgyainak természetbeni összegyűjtése, hazai ethnographiai múzeum létesítése és fenntartása, egyáltalán Magyarországon a nép- és embertani tudományok és ismeretek koncentrációja, művelése, terjesztése és népszerűsítése.

A társaságból mindennemű politikai és felkeleti irányzat feltétlenül ki zárva.

A társaságunk rendezes, alapító, tiszteletbeli és levelező tagjai lesznek, nemi különbözőség nélkül. Belföldi rendezes tagok lehetnek, külföldiek levelezők. Tagsági díj évenként 3 fit, alapítvány 10 fit. Irtekezlet és testületik is lehetnek részvevők és alapítók. A tagok általánul kapják a társaság sivatalkos közlönyét stb.

Egyébe a társaság működése minél melyébbre és messzebbre hatson, szakosztályok szervezeteinek.

I. Egyébe külön loszaltvány minden hazai néprajzi tanulmányozása számára (pl. magyar, székelek, csangó, palóc; delvidéki s dunántúli német, erdélyi és szépei száze; horvath-szlavon, szerb, bunyevacz, bolgar, tot, rutén, lengyel stb); továbbá az okkupált tartományokra (bosnyák) és a magyarral rokon népeledalokra nézve (finn-ugor, török-stb.)

II. Egyébe általános szakosztály a folklore és néprapsychologia, a népelet és népelek nyilatkozatai számára.

III. Egyébe általános szakosztály a népelet használati tárgyai számára (népies stb, építés, díszítés, kerámika és szövöpar készítményei, butorok, eszközök, játékszerek stb.)

IV. Egyébe általános osztály a népzene (és táncz) számára.

V. Anthropologiai (embertani) szakosztály.

VI. Statisztikai szakosztály.

Ezeket kivül külön bizottságok küldetnek ki az ethnographiával összefüggő fontos nemzeti ügyekre nézve, pl. kivándorlás, telepítés, ethnog-

Hasztalan volt azonban minden kíséreltet, a kérok levertenet távoztak, s a gonosz talizán annal finyesebben égett. . . .

E közben a közvélemény elítélte a kárpáti juhászát, mert az volt az átlagos meggyőződés, hogy szigoriságiból, kincszombjából akarla-csupan a dusz-gazdag férfi a karcsonyok követ.

De történt ez idő tájban, midőn már kelet-dél-észak és nyugaton nem beszéltek egyébről: mint a csodálatos vén juhász különös fogadásáról, kalnaya csoda szépségéről, hogy vadászat alkalmával egy Friesberg Gotthard nevű német lovag megpillantja a bájoła hajadont, s első látásra, valaminet mások is, úgy belé szeretett, hogy esküt tön a Hédevary Miklós előtt, hogy ha felönie nem volna lehetséges, ostrommal vitézi élen, rombolja le a szikla tornyot, s hengeríti ala a karcbonkult.

A vad lovag fogadását hallva, szelid leánya boldogsága miatt agódní kezdett a kárpáti juhász, mig Zele kömnyí napról-napra sűrűbben öntözök Jolan sirlalmát, mert mindinkább remgettett fiatal szive a gondolatonal, hogy ki kőb önmegmentetné, kesón fog érkezni.

(Vége következik.)

Felhívás

Magyarországi néprajzi társaság alapításának ügyében

Az önismeret nemcsak az egyénnél, de a népnél is egyik feltétele a lét biztosításának, a helyes irányú haladásnak, a szerves tökéletesedésnek: életredek és hazafias kötelesség a népek, hogy ismerje honát és abban önmagát.

Az ismeretek tárgyai mind változnak, de leggyorsabban alakulnak át magok az emberek. A népek leányénekei, eredeti művelőitökönamosai napról-napra hályványodnak, pusztulnak. Mesék és babonák, mondák és régi nóták, ösi szokások és eszközök, a néphagyományok kincsei, a népelet sajátosságai, a népelek alkotó részét tünedeznek, gyakran nyomtalanul elvésznek. Minden új vasutalom írtó esapás a népésg érdekeiben, s mind az, a mi különben átlós a nemzet szükséges háladása nézve, épen átlósító hatásnál fogva romboló az ös népésg tén: kölekedés, ipar, iskola, könyv, usjog stb. s a fajkeveredés is.

Mashol is megvan a változás es processusa, de talán egy európai országban sem olyan gyökeres hatású mint nálunk. Mert máhol fokozatosan alakulnak át az ös állapotok, a fejlődés szerves s önmagából való s a jelenből némiérek rekonstruáltáló a mult. Nálunk azonban félo, hogy az ös népies sajátságok egyszerűre és nyomtalanul fognak szurke szintzengeségre veszni és idegen művelészek áradatai talán új ösönvizek borítandják Magyarországot, a hajdani Krétatenger medencéjét. Siessünk tehát megmenteni, a mit még lehet építsünk es cenzúra egy. Noé barkáját, alkossunk Magyarországi néprajzi társaságot!

A nagy és nehéz feladattal kibéne egyesíteni kell azokat az erőket, a kik é ténen dolgozni tudnak és akarnak. Megteették ezt már minden mívelt országban, pedig sehon sem volt e tar-sulus oly sürgöns szükséges, mint nálunk és nines terület, a mely gazdagabb volna a néprajz-tal:gyaiban, a folklore kincseiben, mint Szt-Istvan koránájának országai. Mennyi népréteg egymás

*Azt mondom én fiamnak, s a zsiros partokon,
Azt légyen lényom kezevel bírtokom.*

Tompá.

Miklós kárpája emelte gyermekét s befeléd indult vele.

De alig fordult meg s léptét előle, midőn a bajloslati karcbonkults kö ismét szeméi elé tün, s oly fenyegető tüzből villogott, hogy a megrémült apa gyermekével karján, önkénytelenül tön le egy iszonyú esküt:

Mindenszere iga, hatalmas Isten! — kezdé Miklós csaknem fennhangon — ime halld ünnepeles fogadásomat, hogy egyetlen lényom érzelvű majd azt választom, ki ama fenyegető követet, a karcbonkult, lelvi a tetőről, s így megsemmisíti a büvös hatást, mely felettem és háznépem felett vésként lebeg.

Zele kebleiből fájdalom sóhaj emelkedék, s a fenyevesék és bokrok Jolan sirlalma körül, hajlongani kezdének az esti szello érintésére, és halk suhogásuk úgy hangzott, mint ha Zele sóhajátás viszhangoztak volna.

*Le a karddal vitézek! tveit ragadjatok!
Nyit dunsze a csatat el, s ki nyíllal győzni fog,*

